

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА
ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Мөнххайрхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн
нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ХОА-2022/08/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Ховд хот
2023 он

Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар
Цахим хаяг: Boldbaatar.Kh @audit.gov.mn
Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн
Утас:70432545
Цахим хаяг: tsetsegsuren.a@audit.gov.mn
Аудитор: С.Оюунжаргал
Утас: 99911390
Цахим хаяг: Oyunjargals@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	11
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	12
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд.....	12
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	15
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	17
4.1 Ерөнхий зүйл	17
4.2 Материаллаг байдал	18
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	18
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	18
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	19
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	19
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ	21

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ӨХЗ	Өмч хамгаалах зөвлөл
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ОНӨААТҮГ	Орон нутгийн өмчит аж ахуун тооцоот үйлдвэрийн газар
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
ЗДНХ	Засаг даргын нөөц хөрөнгө
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ГХУСЗЗ	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх салбар зөвлөл

**ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

84000 Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

МӨНХХАЙРХАН СУМЫН ТӨСВИЙН
ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ Б.БАТБОЛД ТАНАА

2023.03.20 № 02/108
танай _____-ны № _____-т

ӨӨРЧЛӨЛТГҮЙ ДҮГНЭЛТ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Мөнххайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн нэгтгэсэн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Мөнххайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Мөнххайрхан сумын татварын орлогын гүйцэтгэл 413.0 сая төгрөг буюу 13.6 сая төгрөгөөр давж биелсэн байна. Татварын орлогын гүйцэтгэлийг нэр төрлөөр нь авч үзвэл цалин хөлс, шагнал урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлого 15.0 сая төгрөг, үл хөдлөх хөрөнгийн татвар 1.4 сая төгрөг, бууны албан татвар 0.4 сая, ан амьтан нөөц ашигласны төлбөр 26.5 сая төгрөг, хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж 0.5 сая, байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр 0.1 сая торгуулийн орлого 1.4 сая төгрөгөөр тус тус орлого давж, хувь хүний орлогын албан тавар 7.8 сая, үйл ажиллагааны орлого 4.9 сая, шууд бус орлого 17.9 сая, иргэдийн мөнгөн хадгаламжийн хүүгийн орлого 5.7 сая, малын тоо толгойн албан татвар 0.9 сая, газрын төлбөр 1.4 сая, улсын тэмдэгтийн хураамж 0.9 сая төгрөгөөр тус тус тасалжээ.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1040.2 сая төгрөг буюу 91.7 хувьтай байгаа нь төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг ханган цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал 9.3 сая, бараа үйлчилгээний бусад зардал 16.2 сая төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлэх ажил үйлчилгээний зардлыг 1.4 сая, байр ашиглахтай холбоотой зардал 0.3 сая нийт 27.2 сая төгрөгийг хэмнэн зарцуулсан байна.

Аудитын гол асуудал

Өмнөх онуудад төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн нэгтгэсэн тайланд нэгтгэгддэг байсан Ерөнхий боловсролын сургууль, Хүүхдийн цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төв, Соёлын

0210001

төвийн санхүүгийн тайлангийн тогтмол зардлаас бусад үзүүлэлтүүд системийн дээд байгууллагын тайланд нэгтгэгдэх бодлогын өөрчлөлт бий болсонтой холбоотойгоор эдийн засгийн гол үзүүлэлтүүдэд нөлөөлөл бүхий өөрчлөлтүүд орсон байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Сумын ИТХ-ын 10/04 тогтоолоор Сумын засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцыг 75.3 буюу тодорхой үр дүнд хүрсэн гэж үнэлсэн байна.

Сумын ЗДТГ нь 5 зорилтын хүрээнд 52 арга хэмжээ, 68 заалтын биелэлтийг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн бөгөөд хэрэгжилт 80.7 хувьтай үнэлэгдсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ХҮНДЭТГЭСЭН: ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР:

Х.БОЛДБААТАР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/Төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	788,381,866.03	507,323,348.99
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	290,033,293.49	159,714,458.99
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	290,033,293.49	159,714,458.99
3121	Төгрөг	290,033,293.49	159,714,458.99
31211	Төрийн сангийн харилцах	290,033,293.49	159,714,458.99
33	АВЛАГА	148,079,266.00	109,906,881.00
335	Бусад авлага	13,000,000.00	0.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	13,000,000.00	0.00
336	Зээлийн авлага	135,079,266.00	109,906,881.00
3361	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	135,079,266.00	109,906,881.00
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	135,079,266.00	109,906,881.00
34	УРЬДЧИЛГАА	60,320,000.00	196,386,900.00
34300	Тусгай зориулалтын сан	49,920,000.00	49,920,000.00
34600	Урьдчилж гарсан зардал	10,400,000.00	146,466,900.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	289,949,306.54	31,302,609.00
351	Түүхий эд материал	56,933,479.48	9,172,500.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	3,175,000.00	0.00
35130	Эм боох материал	53,758,479.48	0.00
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	15,199,600.00	9,172,500.00
354	Хангамжийн материал	217,816,227.06	22,130,109.00
35410	Бичиг хэргийн материал	4,027,427.00	1,310,800.00
35420	Аж ахуйн материал	39,705,363.00	18,197,869.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	349,000.00	349,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	1,282,116.00	0.00
35450	Барилгын засварын материал	12,695,590.00	2,272,440.00
35460	Хүнсний материал	15,892,495.00	0.00
35470	Бусад хангамжийн материал	143,864,236.06	0.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	0.00	10,012,500.00
36300	Тэжээлийн нөөц	0.00	10,012,500.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	6,521,145,536.23	2,346,959,869.93
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	6,521,145,536.23	2,346,959,869.93
392	Биет хөрөнгө	6,521,145,536.23	2,270,960,670.01
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	5,059,425,037.00	1,233,337,645.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(446,551,304.60)	(161,192,339.56)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	295,593,460.00	229,437,960.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(196,197,630.93)	(70,949,959.68)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	726,738,434.00	296,030,365.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	531,206,809.83	(263,468,846.06)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	290,477,764.00	65,298,703.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	148,820,413.30	(31,183,335.72)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	1,363,794,217.00	1,363,794,217.00

39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(278,317,580.04)	(570,479,128.30)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	402,974,862.00	396,397,023.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	207,952,828.83	(216,061,633.67)
39217	Ном	52,624,330.00	0.00
393	Биет бус хөрөнгө	138,563,999.76	75,999,199.92
39301	Програм хангамж	3,120,000.00	914,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,699,000.24)	(639,800.08)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	137,143,000.00	75,725,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	7,309,527,402.26	2,854,283,218.92
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	9,587,796.00	12,731,066.59
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	9,587,796.00	12,731,066.59
413	Өглөг	9,587,796.00	12,731,066.59
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	8,413,214.00	0.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	0.00	2,731,066.59
4136	Бусад өглөг	1,174,582.00	10,000,000.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	1,174,582.00	10,000,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	7,299,939,606.26	2,841,552,152.33
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,353,488,923.50	1,146,916,895.00
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,353,488,923.50	1,146,916,895.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	3,682,138,000.39	1,613,787,783.39
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	923,217,198.48	5,951,440,955.20
51220	Тайлант үеийн үр дүн	2,758,920,801.91	(4,337,653,171.81)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,264,312,682.37	80,847,473.94
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	7,309,527,402.26	2,854,283,218.92

2.2 Аудит хийсэн нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/Төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН	5,328,567,126.77	1,082,924,369.50
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	328,926,375.14	409,068,960.50
110	Орлогын албан татвар	37,919,042.54	158,864,364.28
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	37,919,042.54	158,864,364.28
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	0.00	133,208,173.58
110002	Үйл ажиллагааны орлого	19,144,890.00	10,059,979.80
110003	Хөрөнгийн орлого	15,750,073.54	13,349,885.90
110008	Шууд бус орлого	3,024,079.00	2,246,325.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	29,327,154.00	36,989,157.18
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	0.00	2,937,447.18
113002	Бууны албан татвар	4,440,000.00	4,950,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	24,887,154.00	29,101,710.00

118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	261,680,178.60	213,215,439.04
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	2,973,825.60	2,983,802.04
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,157,580.00	596,700.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	325,995.60	415,552.04
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1,490,250.00	1,971,550.00
1181	Газрын төлбөр	784,808.00	2,827,607.00
118101	Газрын төлбөр	784,808.00	2,827,607.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	257,921,545.00	207,404,030.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	256,107,900.00	205,986,880.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	320,150.00	306,400.00
118204	Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	1,493,495.00	1,110,750.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,733,579,014.63	190,862,050.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	2,733,579,014.63	190,862,050.00
120003	Торгуулийн орлого	3,057,500.00	3,430,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	1,700,000.00	605,000.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,105,000.00	605,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	595,000.00	0.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	2,728,821,514.63	186,827,050.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,266,061,735.00	482,993,359.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,411,994,600.00	0.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,411,994,600.00	0.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	329,121,935.00	13,279,959.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	33,452,518.00	3,840,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	121,498,936.00	2,910,200.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	67,981,481.00	6,179,759.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	11,111,000.00	350,000.00
131106	Төсвийн урамшуулал	-	-
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	500,282,200.00	469,713,400.00

132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	423,044,900.00	228,378,400.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	77,237,300.00	241,335,000.00
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	24,663,000.00	0.00
134003	Нийгмийн даатгалын сангаас эмнэлгүүдэд олгох санхүүжилт	24,663,000.00	0.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,514,641,610.80	1,197,893,224.54
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,514,641,610.80	1,197,893,224.54
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,414,331,213.84	1,179,318,624.54
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,477,366,471.00	329,666,301.00
210101	Үндсэн цалин	1,139,606,324.00	240,162,779.00
210102	Нэмэгдэл	241,466,010.00	53,021,589.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,522,261.00	0.00
210104	Урамшуулал	73,983,146.00	2,832,805.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	17,788,730.00	33,649,128.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	192,257,601.05	41,841,041.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	133,164,478.94	28,677,351.55
210202	Тэтгэмжийн даатгал	14,373,586.06	3,269,084.81
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	11,472,356.53	2,708,394.28
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,697,700.65	653,409.16
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	28,549,478.87	6,532,801.20
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	102,247,544.00	235,613,023.59
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,263,033.00	19,287,269.09
210302	Түлш, халаалт	87,768,111.00	214,940,754.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,216,400.00	845,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	137,701,716.31	208,127,303.00
210401	Бичиг хэрэг	4,605,700.00	2,758,900.00
210402	Тээвэр, шатахуун	39,136,841.00	28,421,043.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,941,880.00	2,823,600.00
210404	Ном, хэвлэл	335,800.00	0.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,733,830.00	0.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,287,250.00	2,503,150.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	658,350.00	0.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	1,764,765.31	0.00

210410	Бараа материалд шилжүүлсний зардал	77,237,300.00	171,620,610.00
2105	Нормативт зардал	91,354,437.58	3,345,000.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	47,609,672.58	3,175,000.00
210502	Хоол, хүнс	40,031,225.00	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,713,540.00	170,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	11,803,512.00	9,248,400.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	623,500.00	0.00
210602	Тавилга	300,000.00	0.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	58,000.00	40,500.00
210604	Урсгал засвар	10,822,012.00	9,207,900.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,960,700.00	6,169,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,960,700.00	6,169,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	16,245,331.00	9,387,583.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	12,737,169.00	8,560,798.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,721,000.00	193,320.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	439,592.00	135,745.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	194,720.00	114,720.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	55,000.00	30,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	475,000.00	230,000.00
210807	Газрын төлбөр	123,000.00	123,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	499,850.00	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	378,393,900.90	335,920,972.95
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	35,720,368.00	50,449,390.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,589,046.52	900,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	336,084,486.38	284,571,582.95
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	100,310,397.27	18,574,600.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	78,040,826.00	18,574,600.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	18,890,530.00	11,271,600.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	6,118,000.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	26,804,766.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	32,345,530.00	1,185,000.00

2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	22,269,571.27	0.00
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,646,871.27	0.00
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт	11,622,700.00	0.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	2,813,925,513.97	(114,968,855.04)
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	55,004,712.06	4,222,684,316.77
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	36,920,134.60	1,217,592.46
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	18,184,578.14	4,221,466,724.31
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	2,758,920,801.91	(4,337,653,171.81)

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	2,690,167,410.14	934,882,819.50
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	328,926,375.14	409,068,960.50
110	Орлогын албан татвар	37,919,042.54	158,864,364.28
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	37,919,042.54	158,864,364.28
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	0.00	133,208,173.58
110002	Үйл ажиллагааны орлого	19,144,890.00	10,059,979.80
110003	Хөрөнгийн орлого	15,750,073.54	13,349,885.90
110008	Шууд бус орлого	3,024,079.00	2,246,325.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	29,327,154.00	36,989,157.18
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	0.00	2,937,447.18
113002	Бууны албан татвар	4,440,000.00	4,950,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	24,887,154.00	29,101,710.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	261,680,178.60	213,215,439.04
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	2,973,825.60	2,983,802.04
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,157,580.00	596,700.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	325,995.60	415,552.04
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1,490,250.00	1,971,550.00
1181	Газрын төлбөр	784,808.00	2,827,607.00
118101	Газрын төлбөр	784,808.00	2,827,607.00

1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	257,921,545.00	207,404,030.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	256,107,900.00	205,986,880.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	320,150.00	306,400.00
118204	Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	1,493,495.00	1,110,750.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	95,179,300.00	32,820,500.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	95,179,300.00	32,820,500.00
120003	Торгуулийн орлого	3,057,500.00	3,430,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	92,121,800.00	29,390,500.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,105,000.00	605,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	91,016,800.00	28,785,500.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,266,061,735.00	492,993,359.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,411,994,600.00	0.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,411,994,600.00	0.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	329,121,935.00	23,279,959.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	33,452,518.00	3,840,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	121,498,936.00	12,910,200.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	67,183,481.00	6,179,759.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	11,111,000.00	350,000.00
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого	95,876,000.00	0.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	500,282,200.00	469,713,400.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	423,044,900.00	228,378,400.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	77,237,300.00	241,335,000.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	24,663,000.00	0.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	24,663,000.00	0.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	2,756,870,434.22	781,625,144.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,756,870,434.22	781,625,144.00

210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,057,625,815.31	717,389,319.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,462,476,577.10	329,728,401.00
210101	Үндсэн цалин	938,368,257.05	233,211,547.98
210102	Нэмэгдэл	409,997,040.86	55,812,477.02
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,522,000.00	0.00
210104	Урамшуулал	77,117,078.19	6,365,529.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	32,472,201.00	34,338,847.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	193,252,093.99	41,778,941.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	134,618,342.21	28,511,711.12
210202	Тэтгэмжийн даатгал	14,803,318.53	3,202,439.48
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	12,143,390.37	2,739,338.03
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,942,241.48	666,373.31
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	28,744,801.40	6,659,079.06
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	97,110,994.00	232,939,715.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,080,683.00	19,242,534.00
210302	Түлш, халаалт	81,813,911.00	212,852,181.00
210303	Цэвэр, бөхир ус	1,216,400.00	845,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	58,773,362.22	17,003,000.00
210401	Бичиг хэрэг	5,591,007.00	2,141,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	37,111,905.00	12,037,600.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,891,880.00	2,823,600.00
210404	Ном, хэвлэл	296,100.00	0.00
210405	Хөг хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,203,270.00	0.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,679,200.22	0.00
2105	Нормативт зардал	116,065,550.00	327,600.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	71,819,900.00	0.00
210502	Хоол, хүнс	36,540,150.00	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	7,705,500.00	327,600.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	13,629,800.00	3,891,800.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	267,000.00	167,000.00
210604	Урсгал засвар	13,362,800.00	3,724,800.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,960,700.00	3,177,200.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,960,700.00	3,177,200.00

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	19,488,560.00	10,919,572.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	15,980,248.00	10,092,787.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,721,000.00	193,320.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	439,592.00	135,745.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	194,720.00	114,720.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	55,000.00	30,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	475,000.00	230,000.00
210807	Газрын төлбөр	123,000.00	123,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	500,000.00	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	89,868,178.00	77,623,090.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	83,059,678.00	76,723,090.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,808,500.00	900,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	106,148,136.96	64,235,825.00
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	0.00	44,733,600.00
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	0.00	44,733,600.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	83,878,566.00	18,574,600.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	24,728,200.00	11,271,600.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	26,804,766.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	32,345,600.00	1,185,000.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	22,269,570.96	927,625.00
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,646,870.96	0.00
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт	11,622,700.00	927,625.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	526,393,457.87	153,257,675.50
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	268,380,675.78	281,193,010.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	268,380,675.78	281,193,010.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	268,380,675.78	281,193,010.00
220001	Барилга байгууламж	145,448,633.00	140,061,400.00
221001	Их засвар	13,600,000.00	8,500,000.00
222001	Тоног төхөөрөмж	12,490,600.00	114,392,510.00

223001	Бусад хөрөнгө	30,328,600.00	0.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	66,512,842.78	18,239,100.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(268,380,675.78)	(281,193,010.00)
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	(33,558,800.00)	(2,383,500.00)
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	33,558,800.00	2,383,500.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	33,558,800.00	2,383,500.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	224,453,982.09	(130,318,834.50)
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	65,579,311.40	290,033,293.49
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	290,033,293.49	159,714,458.99

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
CO 1	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,353,380,153.50	1,295,731,887.47	889,113,319.72	4,538,225,360.69
CO 2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	34,103,878.76	34,103,878.76
CO 3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,353,488,923.50	1,295,731,887.47	923,217,198.48	4,572,438,009.45
CO 4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	108,770.00	0.00	0.00	108,770.00
CO 7	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	2,758,920,801.91	2,758,920,801.91
CO 8	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,353,488,923.50	1,264,312,682.37	3,682,138,000.39	7,299,939,606.26
DO 1	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,353,488,923.50	1,264,312,682.37	3,682,138,000.39	7,299,939,606.26

D0 2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	(1,206,572,028.50)	(1,174,356,988.15)	2,220,738,496.7 5	(160,110,519.90)
D0 3	Дахин илэрхийлсэ н үлдэгдэл	1,146,916,895.00	89,955,694.22	5,902,876,497.1 4	7,139,749.00
D0 4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	-9,108,220.28		(9,108,220.28)
D0 8	Тайлант үеийн үр дүн	-		- 4,337,653,171.8 1	4,337,653,171.81
D0 9	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,146,916,895.00	80,847,473.93	1,613,787,783.3 9	2,841,552,152.33

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант он	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2		1,133,969,000.00	1,040,214,070.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	802,122,100.00	774,876,660.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	738,813,900.00	711,568,460.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	338,649,900.00	329,728,401.00
210101	Үндсэн цалин	232,097,600.00	233,211,547.98
210102	Нэмэгдэл	54,533,600.00	55,812,477.02
210104	Урамшуулал	8,683,600.00	6,365,519.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	43,335,100.00	34,338,847.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	42,229,200.00	41,778,941.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	28,785,300.00	28,511,711.12
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,212,400.00	3,202,439.48
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,781,400.00	2,739,338.03
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	677,600.00	666,373.31
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,772,500.00	6,659,079.06
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	233,095,000.00	232,939,715.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	18,034,800.00	19,242,534.00
210302	Түлш, халаалт	213,793,800.00	212,852,181.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,266,400.00	845,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	16,866,300.00	16,809,000.00
210401	Бичиг хэрэг	1,947,800.00	1,947,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	12,037,600.00	12,037,600.00

210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,880,900.00	2,823,600.00
2105	Нормативт зардал	335,300.00	327,600.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	335,300.00	327,600.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,901,800.00	3,891,800.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	167,000.00	167,000.00
210604	Урсгал засвар	3,734,800.00	3,724,800.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,230,800.00	3,177,200.00
210701	Гадаад албан томилолт	3,230,800.00	3,177,200.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,230,800.00	3,177,200.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,381,000.00	6,019,013.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,398,000.00	5,192,228.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	330,000.00	193,320.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	145,000.00	135,745.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	115,000.00	114,720.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	30,000.00	30,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	240,000.00	230,000.00
210807	Газрын төлбөр	123,000.00	123,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	93,124,600.00	76,896,790.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	92,224,600.00	75,996,790.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	900,000.00	900,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	63,308,200.00	63,308,200.00
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	44,733,600.00	44,733,600.00
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	44,733,600.00	44,733,600.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	18,574,600.00	18,574,600.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	11,271,600.00	11,271,600.00
213209	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	6,118,000.00	6,118,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,185,000.00	1,185,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	269,246,900.00	262,953,910.00
220001	Барилга байгууламж	140,061,400.00	140,061,400.00
221001	Их засвар	8,500,000.00	8,500,000.00
222001	Тоног төхөөрөмж	120,685,500.00	114,392,510.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	62,600,000.00	2,383,500.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	62,600,000.00	2,383,500.00
13	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,133,969,000.00	909,895,236.00

1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,070,764,000.00	880,504,736.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	829,429,000.00	639,169,736.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	241,335,000.00	241,335,000.00
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	63,205,000.00	29,390,500.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	605,000.00	605,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	62,600,000.00	28,785,500.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	290,033,293.00
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	159,714,459.00
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	94.00	92.00
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	6.00	6.00
610001	Төсвийн байгууллага	6.00	6.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	44.00	43.00
620001	Удирдах ажилтан	8.00	8.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	10.00	9.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	22.00	22.00
620004	Гэрээт ажилтан	4.00	4.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	44.00	43.00
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	10.00	9.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	24.00	24.00
650010	Гэрээт ажилтан	3.00	3.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	7.00	7.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
1	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	329,121,935.00	24,059,959.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	210,316,159.00	24,059,959.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	154,931,393.00	24,059,959.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	3,453,795.00	0.00
210102	Нэмэгдэл	3,453,795.00	0.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	11,366,882.00	194,000.00
210401	Бичиг хэрэг	749,607.00	194,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,994,905.00	0.00

210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,162,370.00	0.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,460,000.00	0.00
2105	Нормативт зардал	53,500,000.00	0.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	50,000,000.00	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,500,000.00	0.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	30,278,000.00	0.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	21,850,000.00	0.00
210604	Урсгал засвар	8,428,000.00	0.00
2107	Томилолт, зочны зардал	98,000.00	0.00
210702	Дотоод албан томилолт	98,000.00	0.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	8,507,138.00	4,900,559.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	8,507,138.00	4,900,559.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	47,727,578.00	18,965,400.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	47,163,578.00	18,965,400.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	564,000.00	0.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	55,384,766.00	0.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	54,604,766.00	0.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	26,804,766.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	27,800,000.00	0.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	780,000.00	0.00
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	780,000.00	0.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	118,805,776.00	0.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	118,805,776.00	0.00
220001	Барилга байгууламж	97,811,333.00	0.00
225001	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	20,994,443.00	0.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	329,121,935.00	24,059,959.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	329,121,935.00	24,059,959.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	33,452,518.00	3,840,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	121,498,936.00	12,910,200.00

131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	67,183,481.00	6,179,759.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	11,111,000.00	1,130,000.00
131107	Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн нэмэлт орлого	95,876,000.00	0.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Мөнххайрхан сумын Засаг дарга нь Монгол улсын Үндсэн хууль болон УИХ, Засгийн газраас гарч буй хууль тогтоомжид нийцүүлэн "Орон нутгийн хөгжил дэвшилд манлайлагч байж мэдлэг чадварт суурилсан нутгийн захиргааны мэргэшсэн байгууллага байх" эрхэм зорилгын дор үйл ажиллагааны чиглэл зорилгоо тодорхойлон дараах зорилтыг тавин ажилласан байна. Үүнд:

- ✓ Хууль тогтоомж, хөгжлийн бодлого, стратеги зорилт, шийдвэрийг хэрэгжүүлэх ажлыг нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд зохин байгуулж хяналт тавих
- ✓ Баг байгууллагуудын үйл ажиллагааг уялдуулан зохион байгуулж, мэргэшил арга зүйн удирдлагаар хангах
- ✓ Хүний нөөцийн бодлогыг хэрэгжүүлэх ажлыг хууль тогтоомжийн хүрээнд зохин байгуулах
- ✓ Тамгын газрын үйл ажиллагааг удирдан зохин байгуулах, батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах тайлагнах, хяналт тавих
- ✓ Хууль тогтоомжид заасан бусад чиг үүрэг
- ✓ Төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах, цахим систем нэвтрүүлж, иргэдийн цаг хугацаа зардлыг хэмнэх
- ✓ Хуулиар тусгайлан олгосон чиг үүргийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ,
- ✓ Хуулиар олгосон нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тус байгууллага нь Монгол улсын Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгжийн тухай хууль, Төрийн албаны тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль зэрэг хууль тогтоомжуудыг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд 2022 онд нэмэлт өөрчлөлтүүд орсон байна. 2022 онд нь Монгол улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд 4 удаа, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуульд 1 удаа, Төсвийн тухай хуульд 6 удаа, Шилэн дансны тухай хуульд 1 удаагийн өөрчлөлт орж Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль шинээр батлагдан мөрдөгдөж эхэлсэн байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд тусалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

Сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын тэргүүлэгчдийн 2021 оны 5 дугаар сарын 20-ний өдрийн 17-р тогтоолоор байгуулагдсан сумын өмч хамгаалах байнгын зөвлөл тус сумын өмч хөрөнгийн ашиглалт, хадгалалт, хамгаалалтад хяналт тавин ажиллаж төсвийн

хөрөнгөөр болон хандив тусламжаар ирсэн хөрөнгөд хяналт тавин ИТХ-ийн хуралдаанаар тогтоол гаргуулан өмч хөрөнгийг бүртгэлд тусгуулж, актлах хөрөнгийг шийдвэрийн дагуу устгах ажлыг хариуцан ажиллаж жилийн ажлыг 88.7 хувьтай дүгнүүлсэн байна.

Мөнххайрхан сумын Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2022 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд аймгийн Засаг даргын дэргэдэх санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын албанаас хяналт шалгалт хийгдээгүй байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Мөнххайрхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг *аккруэл* сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Сумын нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд мөрдөх тусгайлан баталсан Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг байхгүй бөгөөд Сангийн яамнаас гаргасан бодлого шийдвэрүүдийг хэрэгжүүлэн и-баланс цахим программ хангамж ашиглан холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцүүлэн, үйл ажиллагааны онцлогт тохируулан ашиглаж байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Мөнххайрхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан “Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 4,455.2 сая төгрөгөөр буюу 40 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Тайлангийн үзүүлэлтүүд	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/	
			Өөрчлөлт	
Мөнгөн хөрөнгө	290	159.7	130.3	0.6
Авлага	148.1	109.9	38.2	0.7
Урьдчилгаа	60.3	196.4	-136.1	3.3
Бараа материал	289.9	41.3	248.6	0.1
Үндсэн хөрөнгө	6521.1	2346.9	4,174.2	0.4
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	7309.4	2854.2	4,455.2	0.4
Богино хугацаат өр төлбөр	9.6	12.7	-3.1	1.3
Цэвэр хөрөнгө, өмч	7299.8	2841.5	4,458.3	0.4
ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	7309.4	2854.2	4,455.2	0.4

Эх сурвалж: Мөнххайрхан сумын ТТЗ-ын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Дээрх хүснэгтээс харахад, санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангийн үзүүлэлт өмнөх оны үзүүлэлтээс нөлөө бүхий өөрчлөлттэй мөнгөн хөрөнгө, авлага, урьдчилгаа, үндсэн хөрөнгө цэвэр өмч хөрөнгийн данснууд байна.

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 290.0 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 159.7 сая төгрөг болж 130.3 сая төгрөгөөр буюу 45 хувиар буурсан байна. Аймгаас сумдад олгох санхүүгийн дэмжлэгийг бууруулсантай холбоотой урьд оны давсан орлогыг сумын ИТХ-ын тогтоолоор орон нутгийн санхүүгийн дэмжлэгт хуваарилсантай холбоотой буурсан байна.

3.4.2 Авлага

Авлага дансны эцсийн үлдэгдэл 109.9 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 38.2 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 2. Авлагын үлдэгдэл

/сая төгрөгөөр

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Байгууллагаас авах авлага	13.00	-	(13.0)
Хувь хүмүүсээс авах авлага	135.10	109.9	(25.2)
Дүн	148.1	109.9	(38.2)

Эх сурвалж: Мөнххайрхан сумын ТТЗ-ын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлага 38.2 сая төгрөгөөр буурсан нь хоршоо хөгжүүлэх сангаас нэмж зээл гаргаагүй 28.7 сая төгрөгийн зээлийн авлагыг барагдуулсан, Улсын төсвийн байгууллагуудын балансыг шилжүүлсэнтэй холбоотой Ерөнхий боловсролын сургуулийн балансад бүртгэлтэй 13.0 сая төгрөгийн авлага шилжиж барагдуулсантай холбоотой өөрчлөгдсөн байна.

3.4.3 Урьдчилгаа

Урьдчилгаа дансны эцсийн үлдэгдэл 196.4 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 136.1 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 3. Урьдчилгаа дансны үлдэгдэл

/сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Урьдчилж гарсан зардал	10.4	146.5	136.1
Тусгай зориулалтын сан	49.9	49.9	-
Дүн	60.3	196.4	136.1

Эх сурвалж: Мөнххайрхан сумын ТТЗ-ын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнххайрхан сумын ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар “Ёслол хүндэтгэлийн өргөө барих” НШТ-2022-Ажил-02 дугаартай гэрээний дагуу 136.1 сая төгрөгийн санхүүжилтийг олгож тухайн ажлыг улсын комисс хүлээж аваагүй урьдчилж гарсан зардал дансанд бүртгэсэнтэй холбоотой байна.

3.4.4 Бараа материал

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 31.3 сая төгрөг болж 258.6 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 4. Бараа материал дансны үлдэгдэл

/сая төгрөгөөр/

Тайлангийн үзүүлэлтүүд	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт	
Түүхий эд материал	289.9	31.3	-258.6	
Тусгай зориулалттай материал	3.17	0.00	3.2	0.0
Эм боох материал	53.75	0.00	53.8	0.0
Бэлэн бүтээгдэхүүн	15.19	9.17	6.0	0.6
Хангамжийн материал	217.8	22.12	195.7	0.1
Бичиг хэргийн материал	4.02	1.31	2.7	0.3
Аж ахуйн материал	39.7	18.20	21.5	0.5
сэлбэг хэрэгсэл	0.34	0.34	0.0	1.0
Түлш шатах тослох материал	1.3	0.00	1.3	0.0
Барилгын засварын материал	12.69	2.27	10.4	0.2
Хүнсний материал	15.89	0.00	15.9	0.0
Бусад хангамжийн материал	143.86	0.00	143.9	0.0
Нөөцийн бараа	0	10.01	-10.0	1.0
Нийт бараа материал	289.91	41.30	248.6	0.1

Тайлант хугацаанд төсвийн хөрөнгөөр 69.4 сая төгрөгийн бараа материал бэлтгэж, аймгаас буцаан олгох нөхцөлтэйгөөр 10.0 сая төгрөгийн өвс тэжээлийн нөөц бүрдүүлж, 71.9 сая төгрөгийн материалыг зарцуулж, 246.1 сая төгрөгийн бараа материалыг улсын төсвийн байгууллагуудын балансаас балансаж шилжүүлсэнтэй холбоотой өөрчлөлт орсон байна.

3.4.5 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл оны эхэнд 6521.1 сая төгрөг байсан бол оны эцэст 2346.9 сая төгрөг болж 4174.2 сая төгрөгөөр буурсан нь Засаг даргын тамгын газрын балансад бүртгэлтэй 76.9 сая төгрөгийн хог тээврийн авто машин, трактор, бага оврын трактор, 80.5 сая төгрөгийн өртөгтэй Борт багийн төвийн барилга байгууламжийг дуудлага худалдаагаар борлуулж данс бүртгэлээс хасаж 186.8 сая төгрөгийн батлагдсан төсвөөр, хандиваар, ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдсэн ковш авто ачигч, Мал угаалгын ванн, отрын мэдээллийн цэг, грамм, мотоцикл гэх мэт хөрөнгүүдийг орлогод авч, 3744.3 сая төгрөгийн хөрөнгийг балансаас балансад шилжүүлж 284.6 сая төгрөгийн элэгдэл байгуулсантай холбоотой буурсан байна.

3.4.6 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 9.5 сая, эцсийн үлдэгдэл 12.7 сая төгрөг болж 3.1 сая төгрөгөөр өссөн байна. Тайлан хугацаанд аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс буцаан олгох нөхцөлтэйгөөр 10.0 сая төгрөгийн санхүүжилт авч тэжээл бэлтгэсэн, Гэрэл цахилгааны өглөг 0.6 сая, түлш халаалтын өглөг 2.0 сая төгрөгөөр тус тус нэмэгдэж балансаас балансад 9.6 сая төгрөгийн өглөг шилжүүлсэнтэй холбоотой байна.

3.4.7 Цэвэр хөрөнгө, өмч

Засгийн газрын оролцоо дансны оны эхний үлдэгдэл 2,353.5 сая төгрөг байснаас оны эцэст 1146.9 сая төгрөг болж 1206.6 сая төгрөгөөр буурсан нь Ерөнхий боловсролын сургууль, хүүхдийн цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төвийн баланс шилжсэнтэй холбоотой 2021 онд сумын төвөөс ховд хүртэлх сайжруулсан шороон зам орлого авч 20 жилээр элэгдэл байгуулсныг залруулан 117.9 сая төгрөгийн элэгдлийг өмнөх үеийн үр дүн рүү залруулга хийсэнтэй холбоотой байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 1213.0 сая төгрөгөөр, нийт зарлагыг 1213.0 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Мөнххайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны нэгтгэсэн төсвийг аймгийн ИТХ-ын 2021 оны 12 дугаар сарын 04 өдрийн 5/07 тоот тогтоолоор 1213.0 сая төгрөгөөр анх баталж өмнө оны болон тайлант оны давсан орлоготой холбоотойгоор 2022 онд 1 удаа тодотгол хийн 2022 оны 06 дугаар сарын 10-ны 7/02 тоот тогтоолоор нийт 1130.5 сая төгрөгөөр баталсан байна.

Төсвийн тодотголыг сумын ИТХ-аар 2022 оны 06 дугаар сарын 29-ны өдрийн 7/02 тоот тогтоолоор 1130.5 сая төгрөгөөр тодотгож баталжээ.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд 1130.5 сая төгрөгийн төсөв баталснаас 228.7 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 399.5 сая төгрөг татварын болон татварын бус орлогоос, 241.3 сая төгрөгийг ОХНС-аас санхүүжих, 0.6 сая төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос, 62.6 сая төгрөгийг туслах үйл ажиллагаанаас, 198.6 сая төгрөгийг өмнөх оны үлдэгдлээс санхүүжүүлжээ. Аймгийн Засаг даргын А/821 тоот захирамжаар Мөнххайрхан сумын сургууль, Хүүхдийн цэцэрлэгийн тогтмол зардалд 3.5 сая төгрөгийн төсвийн нэмэлт зохицуулалт хийсэн байна.

Хүснэгт 5. Нийт орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

Санхүүжилтийн эх үүсвэр	/сая төгрөгөөр/	
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
Татварын болон татварын бус орлого	399.5	413.0
Татварын орлого	396.9	409.0
Татварын бус орлого	2.6	4.0
Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	469.7	469.7
Орон нутгийн төсвөөс	228.4	228.4
Орон нутгийн хөгжлийн сан	241.3	241.3
Төсөвт байгууллагын үйл ажиллагаанаас	261.3	227.5
Туслах үйл ажиллагааны орлогоос	62.6	28.8
Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	198.7	198.7
Засаг даргын захирамж		3.5
ЭХ ҮҮСВЭРИЙН НИЙТ ДҮН	1130.5	1113.7

Эх сурвалж: Мөнххайрхан сумын ТТЗ-ын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 228.4, орон нутгийн татварын болон татварын бус орлого 413.0, ОХНС-ийн санхүүжилт 241.3, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 0.6, туслах үйл ажиллагааны орлого буюу сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлт, өвсний авлагаас 28.8 урьд оны үлдэгдлээс 198.7 сая төгрөг аймгийн Засаг даргын захирамжаар 3.5 сая төгрөгийг зарцуулах эрх нээлгэж нийт 1,113.7 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 1,040.2 сая төгрөгийг зарцуулж 27.2 сая төгрөгийг орон нутгийн ерөнхий орлогод буцаан төвлөрүүлж

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1040.2 сая төгрөг буюу 91.7 хувьтай байгаа нь цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал 9.3 сая, Бараа үйлчилгээний бусад зардал 16.2 сая төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлэх ажил үйлчилгээний зардлыг 1.4 сая, байр ашиглахтай

холбоотой зардал 0.1 сая Хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээл олгоогүй, нийт 27.2 сая төгрөгөөр батлагдсан төсвийг хэмнэж зарцуулсантай холбоотой байна.

Үндсэн үйл ажиллагааны орлогыг 0.6, туслах үйл ажиллагааны орлого 62.6 сая төгрөгөөр тус тус батлагдаж гүйцэтгэлээр үндсэн үйл ажиллагааны орлогыг 0.6 сая, туслах үйл ажиллагааны орлогоос сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлтөөс 23.0 сая, хүүгийн орлого 0.5 сая, алданги 1.4 сая, өвс тэжээлийн үнэ 3.8 нийт нийт 34.1 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж 33.8 сая төгрөгөөр туслах үйл ажиллагааны орлого тасарч, зээлийн бичиг баримт бүрдүүлэлттэй холбоотой 0.3 сая төгрөг, өвч тэжээл худалдан авахад 1.9 сая нийт 2.3 сая төгрөгийн зардал санхүүжүүлсэн байна.

Хүснэгт 6. Сумын татварын орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/сая төгрөгөөр/

Орлогын ангилал	2022 оны		Зөрүү
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	
Татварын нийт орлогын дүн	399.45	413.04	(13.6)
Нийт орлого ба тусламжийн дүн	396.84	409.00	(12.2)
Татварын орлого	396.84	409.00	(12.2)
Орлогын албан татвар	153.30	145.50	7.8
Хувь хүний орлогын албан татвар	153.30	145.50	7.80
Цалин, хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлогын	118.20	133.20	(15.0)
Үйл ажиллагааны орлого	15.00	10.10	4.9
Шууд бус орлого	20.10	2.20	17.9
Херенгийн албан татвар	55.01	50.20	4.8
Үл хөдлөх эд херенгийн албан татвар	1.50	2.90	(1.4)
Бууны албан татвар	4.51	4.90	(0.4)
Малын тоо толгойн албан татвар	30.00	29.10	0.9
Иргэдийн мөнгөн хадгаламжийн хүүгийн орлого	19.00	13.30	5.7
Бусад татвар, телбер, хураамж	188.53	213.30	(24.8)
Бусад нийтлэг телбер, хураамж	3.40	3.00	0.4
Улсын тэмдэгтийн хураамж	1.50	0.60	0.9
Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны	0.40	0.40	-
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1.50	2.00	(0.5)
Газрын телбер	4.31	2.90	1.4
Газрын телбер	4.31	2.90	1.4
Дуудлага худалдаа	-	-	-
Байгалийн нөөц ашигласны телбер	180.82	207.40	(26.6)
Ан амьтны нөөц ашигласны телбер	179.55	206.00	(26.5)
Ус, рашааны нөөц ашигласны телбер	0.27	0.30	(0.0)
Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны телбер	1.00	1.10	(0.1)
Татварын бус орлого	2.61	4.04	(1.4)
Нийтлэг татварын бус орлого	2.61	4.04	(1.4)
Хувьцааны ногдол ашиг	-	-	-
Торгуулийн орлого	2.00	3.43	(1.4)
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	0.61	0.61	-

Эх сурвалж: Мөнххайрхан сумын ТТЗ-ын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Нийт орлого 413.04 сая төгрөг буюу 13.6 сая төгрөгөөр давуулжээ. Орлого давсан шалтгаан нь Цалин хөлс, шагнал урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр

эрхлэлтийн орлого 15.0 сая төгрөг, үл хөдлөх хөрөнгийн татвар 1.4 сая төгрөг, бууны албан татвар 0.4 сая, ан амьтан нөөц ашигласны төлбөр 26.5 сая төгрөг, хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж 0.5 сая, байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр 0.1 сая торгуулийн орлого 1.4 сая төгрөгөөр тус тус орлого давуулан биелүүлж, хувь хүний орлогын албан тавар 7.8 сая, үйл ажиллагааны орлого 4.9 сая, шууд бус орлого 17.9 сая, иргэдийн мөнгөн хадгаламжийн хүүгийн орлого 5.7 сая, малын тоо толгойн албан татвар 0.9 сая, газрын төлбөр 1.4 сая, улсын тэмдэгтийн хураамж 0.9 сая төгрөгөөр тус тус тасалжээ.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн тайлангаар аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгөнөөс 10 сая төгрөг, Шим –Ус ОНӨААТҮГ-аас 2.3 сая төгрөг, төсвийн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон орлого 1.1, байгаль хамгаалах сангаас 4.9, статистикийн хэлтсээс 0.4 сая төгрөг, ИТХ-аас хүүхэд хамгааллын багт 0.3 сая, шүлхийн дархлаажуулалтын зардал 3.1, Спортын тэмцээний шагнал 0.7 сая, аймгийн ЗДНХ-өөс 0.2 сая, ГХУСЗЗ-өөс 1.0 сая төгрөг нийт 24.0 сая төгрөгийг төвлөрүүлэн бараа үйлчилгээний бусад зардал, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардал дансанд тайлагнан үйл ажиллагаандаа зарцуулсан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Мөнххайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах, санхүү нягтлан бодох бүртгэл, хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг аудитор С.Оюунжаргал 2023 оны 03 дугаар сарын 07-ны өдрөөс 03 дугаар сарын 17-ний хооронд гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер А.Цэцэгсүрэн, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Х.Болдбаатар нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Тус байгууллага нь 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 03 дугаар сарын 03-ний өдрийн 1/49 албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл бага гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны орлого үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 1,197.9 сая төгрөгөөс 2 хувиар буюу 23.9 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдал тооцох хувийг 80 хувиар буюу 19.2 сая төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор ЗДТГ-нь байгууллагын төсвөөс 0.3 сая төгрөгийн хэвлэл, захиалгын зардал гаргасан байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим системд тендерт шалгарсан оролцогчийн мэдээлэл, ЗДТГ, ИТХ, Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжүүлсэн таван сая төгрөгөөс дээш орлого, зарлагын гүйлгээг бүрэн мэдээлсэн бөгөөд төсөв өмч хөрөнгө зарцуулахтай холбоотой шийдвэрийн мэдээллийг мэдээлээгүйг аудитын явцад залруулан цахим системд мэдээлүүлээ.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.5 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх аудитаар өгөгдсөн 0.8 сая төгрөгийн 2 төлбөрийн акт барагдаж 67.2 сая төгрөгийн 1 албан шаардлага 101.3 сая төгрөгийн 4 зөвлөмж өгөгдсөнийг бүрэн хэрэгжүүлж ажилласан байна.

Хүснэгт 7. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		/мянган төгрөгөөр/ Зөрүү		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
	Акт	2	0.8	2	0.8	-	-
Албан шаардлага	1	67.2	1	67.2	-	-	100.0
Зөвлөмж	4	101.3	4	101.3	-	-	100.0
Нийт дүн	7	169.3	7	169.3	-	-	100.0

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

1. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн балансад бүртгэлтэй 49.9 сая төгрөгийн малжуулах төслийн зээлийн авлагын хугацаа 2023 онд дуусах гэрээтэй, мөн Сум хөгжүүлэх сангийн он дамжиж олон жил байгаа 13 зээлдэгчтэй холбоотой 67.2 сая төгрөгийн авлагыг хуулийн байгууллагад шилжүүлсэн тул биелэлтүүдийг дараагийн аудитаар анхаарч үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 97.7 сая төгрөгийн алдаа¹ илэрснээс аудитын явцад 97.7 сая төгрөгийн алдааг залрууллаа. Үүнд:

- ✓ **Хууль тогтоомжтой холбоотой:** ОНХС-ийн санхүүжилтээр Ёслол хүндэтгэлийн өргөө барих ажлын санхүүжилтийг олгохдоо бэлтгэн нийлүүлэгчээс нийлүүлсэн бараа ажил үйлчилгээний төлбөрийн дүн татварын нэвтрэлтийн нэгдсэн системд бүртгээгүй 91.2 сая төгрөгийн гүйлгээг системд нөхөн шивүүлсэн нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7-т "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" заалтыг зөрчсөн байна.
- ✓ **Нягтлан бодох бүртгэлтэй холбоотой:** Ковш тээвэрлэж ирсэн 6.5 сая төгрөгийн зардлыг шууд зардалд бүртгэснийг залруулсан нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.10-т "Аудитын байгууллагаас зөвлөмж болгосон бүртгэлийн алдааны залруулгыг мэргэжлийн түвшинд хянан, удирдлагад танилцуулах, зөвшөөрсөн тохиолдолд тухайн санхүүгийн жил, улирлын тайланд залруулга хийх, зөвшөөрөөгүй тохиолдолд аудиторт үндэслэл бүхий тайлбар хүргүүлэх" заалтыг зөрчсөн байна.

Аудитаар нийт 52.7 сая төгрөгийн зөрчил² илэрснээс, 0.2 сая төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, 52.5 сая төгрөгийн 4 зөвлөмж өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт

- ✓ ЗДТГ-ын даргад амралт, баяр ёслолын өдрөөр ажилласан 29.2 цагийн илүү цагийн нэмэгдэл хөлсийг илүү тооцож олгосон зөрчил илэрсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 6-р зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18.1-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ" Засгийн газрын 2018 оны 382 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралт Төрийн захиргааны болон үйлчилгээ албан хаагчид нэмэгдэл хөлс олгох журмын 3 дугаар зүйлийн 3.3 "Илүү цагаар, долоо хоногийн амралтын өдрөөр, нийтээр амрах баяр ёслолын өдрөөр, шөнийн цагаар ажилласны нэмэгдэл хөлс тооцох цаг нь 4.1-т зааснаас бусад тохиолдолд тухайн сарын ажлын цагийн 10 хувиас хэтрэхгүй байна. Тухайлбал, 8 дугаар сарын ажлын цаг 160 гэж үзвэл тухайн сард нэмэгдэл хөлс тооцогдох цаг нь 16-аас илүүгүй байна гэсэн заалтуудыг зөрчсөн, үнэлгээ ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

5.2 Зөвлөмж

5.2.1 Авлагын данстай холбоотой

Илрүүлэлт: "Сум хөгжүүлэх сангийн балансад бүртгэлтэй 12.39 сая төгрөгийн насжилт өндөртэй өвсний авлага барагдуулаагүй, няравтай тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй зөрчил нь нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/;

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

18.1-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ", 20 дугаар зүйлийн 20.2.5."Дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах" заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж : *Насажсан өвс тэжээлийн авлагыг барагдуулж тооцоо нийлж дотоод хяналт хэрэгжүүлэх*

5.2.2 ОНХС-ийн зарцуулалттай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар Ковш трактор худалдан авах НТШ-2022-Бараа-01 дугаартай гэрээг байгуулж баталгаат хугацаанд 5.5 сая төгрөгийн барьцаа суутгаж авалгүйгээр санхүүжилтийг 100 хувь олгосон, Ёслол хүндэтгэлийн өргөө барих ажлын НТШ-2022-Ажил-02 дугаартай гэрээ байгуулж гэрээний 5 дугаар зүйлийн 5.3.1, 5.3.4 дахь заалтыг зөрчин улсын комисс хүлээж аваагүй байхад 34.5 сая төгрөгийн үлдэгдэл санхүүжилтийг олгосон зөрчлүүд илэрлээ. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 46 дугаар зүйлийн 43.6-д "Бараа, ажил, үйлчилгээний чанарын баталгаат болон зүгшрүүлэх тохируулах хугацаанд гүйцэтгэгчийн хүлээсэн үүргийн биелэлтийг баталгаажуулах зорилгоор гэрээний үнийн дүнгийн 5-10 хувийг уг хугацаа дуустал барьцаалах нөхцөлийг захиалагч тендерийн баримт бичигт тусгаж болно" Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл арга хэмжээг төлөвлөх санхүүжүүлэх хянан тайлагнах журмын 2.3.2.4-д "барилга байгууламж, өргөтгөл, их засварын ажлыг байнгын ашиглалтад оруулах улсын комиссын актаар холбогдох дүрмийн дагуу ашиглалтад хүлээн авсны үндсэн дээр эцсийн санхүүжилт хүсэх" 2.3.2.5-д "барилга байгууламжийн зураг төслийн үнэ, захиалагчийн хяналтын зардал, зохиогчийн хяналтын зардал, нормчлолын сангийн зардал, чанарын баталгаат хугацааны барьцааг тус тусын дансанд холбогдох баримт бичиг, тоног төхөөрөмж хүлээн авсан акт зэргийг үндэслэн шилжүүлэх".

Өгсөн зөвлөмж: *Хууль тогтоомжийн заалтыг хэрэгжүүлж санхүүжилтийг олгох, хөрөнгө оруулалтын ажлаас барьцаа хөрөнгө суутган холбогдох дансанд шилжүүлэх, алдааг давтан гаргахгүй ажиллах*

5.2.3 Цалин хөдөлмөрийн хөлстэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Төрийн албан хаагчид мөнгөн урамшуулал олгохдоо Төрийн үйлчилгээний албан хаагчдыг орхигдуулж олгодог зөрчил нь Төрийн албаны тухай хуулийн 57 дугаар зүйлийн 57.1-т "Төрийн албан хаагчид хууль болон албан тушаалын тодорхойлолтод заасан чиг үүргээ хэрэгжүүлсний төлөө төрөөс цалин хөлс олгоно", Засгийн газрын 2019 оны 05 дугаар тогтоолын 2.1 Хуульд өөрөөр заагаагүй бол улирлын ажлын үр дүнгийн мөнгөн урамшууллыг хөдөлмөрийн дотоод журам, албан тушаалын тодорхойлолт төрийн албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө, хөдөлмөрийн гэрээнд заасан ажил үүргээ хангалттай гүйцэтгэсэн, ажлын байранд хөдөлмөрийн сахилга, ёс зүйн зөрчил гаргаагүй албан хаагчид олгоно" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: *Төрийн үйлчилгээний албан хаагчийн хөдөлмөрийн гэрээг бүгдэн үр дүнгийн урамшууллыг холбогдох хууль журамд нийцүүлэн батлагдсан төсөвт багтаан олгох*

5.2.4 Зардлын асуудалтай холбоотой

Илрүүлэлт: ЗДТГ-аас Ховдын толь, Ховдын мэдээ сониноос хэвлэл захиалж 0.3 сая төгрөгийн зардал гаргасан нь Төсвийн тухай хуулийн 6-р зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1-д "Энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдэд дараах зориулалтаар зардал санхүүжүүлэх, зарцуулахыг хориглоно 12.1.3.хэвлэлийн захиалгын төлбөр, Нягтлан бодох

бүртгэлийн тухай хуулийн 18.1-д “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ”

Өгсөн зөвлөмж: Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн холбогдох заалтыг мөрдөж хэвлэл захилгын зардал санхүүжүүлэхгүй байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 6 дүгээр сарын 15-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Үүнээс		Зөвлөмж	
					Залруулсан			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Еслол хүндэтгэлийн өргөө барих ажлын санхүүжилт олгоходоо и-баримт аваагүй	1.0	91.2	1.0	91.2	1.0	91.2	-	-
Ковш тээвэрлэж ирсэн зардлыг шууд зардалд бүртгэс	1.0	6.5	1.0	6.5	1.0	6.5		
Дүн	1.0	97.7	2.0	97.7	2.0	97.7	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Үүнээс					
	Нийт алдаа		Төлбөрийн акт		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар Ковш трактор худалдан авах НТШ-2022-Бараа-01 дугаартай гэрээг байгуулж баталгаат хугацаанд барьцаа суутгаж авалгүйгээр санхүүжилтийг 100 хувь олгосон, Еслол хүндэтгэлийн өргөө барих ажлын НТШ-2022-Ажил-02 дугаартай гэрээ байгуулж гэрээний 5 дугаар зүйлийн 5.3.1, 5.3.4 дахь заалтыг зөрчин улсын комисс хүлээж аваагүй байхад гэрээний үлдэгдэл санхүүжилтийг олгосон,	1	40.1			1	40.1
Хоршоо хөгжүүлэх сангийн балансад бүртгэлтэй насажсан өвсний авлага барагдуулаагүй, няравтай тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй	1	12.4			1	12.4

ЗДТГ-ын даргад баяр ёслолын өдрөөр ажилласан 29.2 цагийн илүү цагийн нэмэгдэл хөлсийг илүү тооцож олгосон	1	0.2	1	0.2	-	-
Төрийн албан хаагчид мөнгөн урамшуулал олгохдоо Төрийн үйлчилгээний албан хаагчдыг орхигдуулж олгосон	1	-			1	-
Дүн	4	52.7	1	0.2	3	52.5

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөг/

	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Алдаа илрээгүй	-	-	-	-	-	-	-	-
Дүн								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
ЗДТГ-аас Ховдын толь, Ховдын мэдээ сонинноос хэвлэл захиалгын зардал гаргасан	1.0	0.3	-	-	-	-	1.0	0.3
Дүн	1.0	0.3					1.0	0.3
Нийт дүн	1.0	0.3					1.0	0.3

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР:

Х.БОЛДБААТАР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР:

А.ЦЭЦЭГСҮРЭН

ТАЙЛАНГ БИЧСЭН:

АУДИТОР:

С.ОЮУНЖАРГАЛ

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АКТ

2023 оны 03 сарын 20 өдөр

Дугаар 49/2170430

Ховд

ХОА-2022/08/НА-СТА-ТШЗ

ТӨЛБӨР БАРАГДУУЛАХ ТУХАЙ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Мөнххайрхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны жилийн эцсийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан баталгаажуулах аудитаар ЗДТГ-ын даргад амралт, баяр ёслолын өдрөөр ажилласан 29.2 цагийн илүү цагийн нэмэгдэл 211.4 мянган төгрөгийг илүү тооцож олгосон зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6-р зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18.1-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ" Засгийн газрын 2018 оны 382 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралт Төрийн захиргааны болон үйлчилгээ албан хаагчид нэмэгдэл хөлс олгох журмын 3 дугаар зүйлийн 3.3 "Илүү цагаар, долоо хоногийн амралтын өдрөөр, нийтээр амрах баяр ёслолын өдрөөр, шөнийн цагаар ажилласны нэмэгдэл хөлс тооцох цаг нь 4.1-т зааснаас бусад тохиолдолд тухайн сарын ажлын цагийн 10 хувиас хэтрэхгүй байна. Тухайлбал, 8 дугаар сарын ажлын цаг 160 гэж үзвэл тухайн сард нэмэгдэл хөлс тооцогдох цаг нь 16-аас илүүгүй байна гэсэн заалтуудтай тус тус нийцээгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т "Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно" гэж заасныг үндэслэн **ТОГТООХ нь**

1. Дээрх зөрчилтэй холбоотой 211.4 мянган төгрөг / хоёр зуун арван нэгэн мянга дөрвөн зуун төгрөг/-ийг бусад нэр зааж ангилагдаагүй орлогын төрийн сан банкны 100160000955 тоот дансанд 2023 оны 06 дугаар сарын 15-ны дотор төвлөрүүлэх.
2. Актын биелэлтийг 2023 оны 06 дугаар сарын 25-ны дотор Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэхийг Мөнххайрхан сумын ЗДТГ-ын дарга О.Бишгарам, Б.Бадамцэцэг нарт хариуцуулав.

ТӨЛБӨРИЙН АКТ ТОГТООСОН :

ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

У.БОЛДБААТАР

АУДИТОР

С.ОЮУНЖАРГАЛ